

vasemmisto

Vasemmistoliiton koulutus- ja tiedepoliittinen ohjelma

vasemmisto

Vasemmistoliiton koulutuspoliittinen ohjelma	1
Johdanto	2
Varhaiskasvatus	3
Tavoite:	4
Toimenpiteet:	5
Alakoulu	5
Tavoite:	5
Toimenpiteet:	6
Yläkoulu	6
Toimenpiteet:	7
Toinen aste	7
Tavoite:	7
Korkeakoulutus- ja tiedepolitiikka	9
Tavoite:	9
Toimenpiteet:	10
Jatkuvaa oppimista	11
Tavoite:	11
Toimenpiteet:	12

Johdanto

Vasemmistoliiton tiede- ja koulutuspoliittisen ohjelman tarkoituksena on koota yhteen tulevaisuuteen katsova vasemmistolaisen aatteen mukainen kuva tiedepoliitikasta ja koko koulutuspolusta sekä toimenpide-ehdotuksia, jotka ohjaavat politiikkaa tämän tulevaisuusvision suuntaan.

Vasemmistolaisen tiede- ja koulutuspolitiikan ytimessä on tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus. Kestävän ja oikeudenmukaisen yhteiskunnan rakentamisessa koulutuksella ja tieteellä on merkittävä rooli. Yhteiskunta ja työelämä ympärillämme muuttuvat ehkä nopeammin kuin koskaan aikaisemmin, ja myös koulutuksen on vastattava näihin haasteisiin. On tärkeää, että jokaisella on yhtäläiset mahdollisuudet kasvuun ja oppimiseen kaikissa elämänkaaren vaiheissa. Haluamme luoda maailmaa, jossa ihmiset pystyvät kukoistamaan. Se ei tarkoita vain huippujen tukemista vaan jokaisen mukaan ottamista ja tukea niille, jotka ovat sen tarpeessa.

Tämä dokumentti korvaa vasemmistoliiton koulutuspoliittisen (2007) ja sivistyspoliittisen ohjelman. Ohjelma on tarkoitettu ohjenuoraksi pitkäjärjestykselle vasemmistolaiselle tiede- ja koulutuspolitiikalle. Kussakin luvussa mainitut toimenpiteet ovat luonteeltaan nostoja.

Läpileikkaavia periaatteita:

- Koulutusjärjestelmä perustuu julkisille verovaroilla rahoitetuille oppilaitoksille
- Koulutusjärjestelmää ei avata markkinaperiaatteella toimivaksi: voiton tekeminen peruskoulutusta tai varhaiskasvatusta järjestämällä ei tule olla sallittua
- Yksityiset koulut noudattavat samoja periaatteita kuin julkiset
- Suomen tai ruotsin kieltä taitamattomien kielitaidon kehittymistä tuetaan kaikilla asteilla. Jokaiselle pyritään tarjoamaan oman äidinkielen opetusta
- Uskonnonopetus korvataan elämäkatsomustiedolla
- Koulutus on maksutonta kaikilla koulutusasteilla
- Koulutuksen avoimuutta kehitetään kaikilla koulutusasteilla jatkuvan oppimisen mahdollistamiseksi
- Tiede ja tutkimus on vapaata ja korkeakouluilla on autonomia
- Koulutus on alueellisesti saavutettavaa

Varhaiskasvatus

Tavoite:

Turvallinen ja tukeva kasvuympäristö luo pohjan sivistykselle, elinikäiselle oppimiselle ja osaamiselle. Vasemmiston tavoitteena on, että jokaisella on mahdollisuus perheensä, lähiympäristönsä ja valtion tuella saada hyvä alku oppimispolulle. Varhaiskasvatuksen avulla ihmiset lähtevät mahdollisimman samalta viivalta koulupolulle ja heidän yksilölliset tarpeensa on tunnistettu niin, että heitä voidaan tukea koulutuksen piirissä.

Sosioekonomisia eroja, jotka heijastuvat myöhemmin lasten oppimisen eroiksi, tasataan tukemalla perheitä ja tekemällä tutkittuun tietoon perustuvia toimenpiteitä. Myös vanhempien tarpeet huomioidaan kasvatuskumppanuudessa, ja apuun sekä tukeen on moniammatillisia resursseja. Toimiva neuvolajärjestelmä ja sosiaalipalvelut ovat koko perhettä varten: tarkoituksena on tukea lapsen kasvatuksessa ja löytää riskiryhmät sekä tehdä tarvittavat interventiot tai tarjota tukipalveluita näille. Julkinen neuvolatoiminta on hyvin resursoitua ja tiiviisti mukana lapsen kasvussa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Päiväkotien toiminnan tulee olla sekä kasvatuksen että hoivan kannalta tarkoituksenmukaista. Tutkimusten mukaan korkeatasoisesta pedagogisesta varhaiskasvatuksesta hyötyvät kaikki lapset. Erityisen suurta vaikuttavuus on lapsille, joiden kasvuympäristössä on heidän kehittymistään haittaavia tekijöitä, kuten vanhempien päihde- tai terveysongelmia tai puutteita sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Laadukkaan varhaiskasvatuksen on todettu olevan tärkeä, ellei jopa tärkein, myöhempää syrjäytymistä ehkäisevä tekijä.

Laadukas varhaiskasvatus ottaa huomioon lasten hyvinvoinnin, perheiden tarpeet ja toimii koulutusta tasa-arvoa lisäten. Ryhmäkokojen, tilojen ja henkilöstön osaamisen tulee olla kunnossa. Palkkaus, työolot ja kouluttautuminen ovat tasolla, joka tukee alalla pysymistä ja siten takaa lapsille pitkäaikaisia ihmissuhteita. Varhaiskasvatusta ei korvata kerhotoiminnalla tai vastaavilla vapaammin määritellyillä palveluilla. Lapset voivat siirtyä varhaiskasvatuksesta esiopetukseen pedagogisesti mielekkäillä, kehitystä tukevilla tavoilla. Kolmiportainen tuki toteutuu erilaisten oppijoiden tarpeiden mukaisesti myös varhaiskasvatuksessa. Joustava, yksilöllinen eteneminen esi- ja perusopetukseen turvaa lapsen oikeuksien toteutumisen kunkin tarpeiden mukaisesti. Laadukas varhaiskasvatus ottaa huomioon maahanmuuttajaperheiden erityistarpeet ja tukee kotoutumista ja yhteiskuntaan osallistumista.

Toimenpiteet:

- Palautetaan tasa-arvoinen oikeus varhaiskasvatukseen kaikille lapsille ja ulotetaan velvoittava esiopetus 5-vuotiaisiin. Kehitetään oppivelvollisuutta suuntaan, mikä mahdollistaisi koulun aloittamisen nykyistä joustavammalla mallilla. Myös oppivelvollisuuden varhaistamista voidaan selvittää.
- Varhaiskasvatukseen osallistumisen astetta nostetaan laajentamalla maksuttomuutta, laadukkailla sisällöillä ja tarvittaessa esimerkiksi erityisrahoituksella alhaisen osallistumisasteen alueilla. Taloudellisen voiton tekeminen varhaiskasvatuksella estetään kuten perusopetuslaissa on tehty.
- Sosioekonomisen taustan merkitystä vähennetään tukemalla perheiden kasvatustehtävää esimerkiksi toimivalla kirjastojärjestelmällä, asuinalueiden monimuotoisuudella ja hyvillä liikuntapaikoilla. Erityistä tukea tarvitsevia lapsia ja perheitä tuetaan integroiduilla ja pitkäjänteisillä palveluilla sitä lähempänä kotia, mitä pienemmistä lapsista on kyse. Lähipäiväkodin merkitys tunnustetaan ja vahvistetaan samalla lähikouluperiaatetta. Ennaltaehkäisevään lastensuojeluun ja perhetyöhön lisätään resursseja
- Varhaiskasvatuksen laatua kehitetään pienentämällä yli 3-vuotiaiden lasten ryhmäkokoja niin, että suhdeluku on yksi aikuinen seitsemää lasta kohti. Osa-aikaisten lasten ryhmiin sovelletaan samaa suhdelukua. Varhaiskasvatuksen koko henkilöstön palkkoja on nostettava vastaamaan paremmin työn vaativuutta.

Alakoulu

Tavoite:

Yleinen ja yhtäläinen peruskoulu tukee yksilöiden kasvua sivistyneiksi, empaattisiksi ja osaaviksi ihmisiksi sekä kansalaisiksi. Peruskoulu sijaitsee lähellä, ja koulut toimivat keskuksina myös harrastuksille ja tuelle. Esi- ja alkuopetus toimivat yhdessä oppilaan omaa yksilöllistä kasvua tukien. Koulujen valinnan tarve poistuu pitämällä huolta, että jokainen lähikoulu on houkutteleva ja kohdistamalla tukea erityisesti haastavilla alueilla sijaitseville kouluille. Lapsella on oikeus saada oppia ympäristössä, jossa on laajasti erilaisia ihmisiä. Peruskoulun jälkeen oppilailla on hyvät perustaidot ja into oppia uutta.

Peruskoulussa opettajilla on tarpeeksi aikaa toteuttaa kokeilevaa ja tavoitteellista pedagogista työskentelyä, ja heidän työaikamallinsa ja täydennyskoulutuksensa tukee sitä. Oppimista tuetaan parantamalla alueellista tasa-arvoa, kohdistamalla erityistä tukea sitä tarvitseville kouluille ja lisäämällä lasten harrastusmahdollisuuksia. Oppilaiden ikätasoa vastaavat perustaidot varmistetaan jokaiselle. Alakoulussa oppilaat tutustuvat digitaaliseen työskentely-ympäristöön ja oppivat hallitsemaan ympäristössä toimimisen perustaidot. Oppilaat kasvavat aktiivisiksi toimijoiksi omassa elinympäristössään.

Kouluasteiden eroa häivytetään ja luokan- sekä aineenopettajien yhteistyötä kehitetään. Kaikissa kouluissa on riittävä määrä ohjausosaamista ja oppilashuoltohenkilöstöä.

Oppimisen intoon perustuvan yhteisöllisyyden rakentamiseen on aikaa ja energiaa, mikä tukee oppimista ja estää kiusaamista. Kolmiportainen tuki erityisopetuksessa toteutuu riippumatta kunnasta tai koulusta. Kuntien välillä ei saa olla laatueroja erityistä tukea tarvitsevien palveluissa, ja erityisesti sosiaalitoimen, vammaispalveluiden ja koulujen yhteistoiminnan tulee olla saumatonta.

Toimenpiteet:

- Sopivat, erilaiset oppijat huomioivat luokkakoot, moniammatillinen yhteistyö ja hyvin suunnitellut sekä terveet koulurakennukset tukevat oppimista. Opettajien työaika-, palkkaus- ja lisäkoulutuksen kysymykset tulee ratkaista niin, että ne mahdollistavat koulujen kehittämisen entistä paremmin.
- Perusopetuksen ryhmäkoot pienennetään. Ryhmäkoot vaikuttavat suoraan työilmapiiriin kouluissa ja opiskelijoiden mahdollisuuksiin saada yksilöllistä tukea. Perusopetukseen tarvitaan opettajamitoitus, joka turvaa riittävän pienet ryhmäkoot.
- Kolmiportaisen tuen toteutumiseen ohjataan nykyistä enemmän resursseja muun muassa erityisluokanopettajien ja erityisopettajien palkkaamiseen. Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden määrä pienentää vastaavasti ryhmäkokoa. Lähtökohtana on aina kuitenkin oltava oltava oppilaan etu: Pienryhmäopetus voi olla joissakin tapauksissa oikea tapa tukea oppilasta.
- Aktiiviseen kansalaisuuteen, sivistykseen ja myös hyvään työelämään kasvua tuetaan esimerkiksi demokratia- ja kansainvälisyys- ja ympäristökasvatuksella, sukupuolisensitiivisyydellä, kulttuuri- ja taidekasvatuksella, paikallisia hankkeita tukemalla ja alueellisella yhteistyöllä eri toimijoiden kanssa.
- Aamu- ja iltapäiväkerhotoiminnan on oltava saavutettavaa. Kunnat on veloitettava järjestämään tarpeenmukainen koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta 1.-4.-luokkalaisille eriarvoistumiskehityksen ehkäisemiseksi. Kouluissa toteutetaan myös muuta harrastustoimintaa, jotta koulut ovat kaikille oppijoille positiivisten kokemusten paikkoja.

Yläkoulu

Yläkoulussa tuetaan lapsen kehitystä kohti nuoruutta ja pyritään siihen, että jokaisella on edellytykset jatkaa opintojaan toisella asteella. Samalla lisätään joustavia mahdollisuuksia opintojen etenemiseen, kasvatetaan valinnaisuutta ja opiskelu tapahtuu entistä enemmän vaihtelevissa ryhmissä. Oppimista tuetaan siten, että opinnoissa edetään vasta riittävien tavoitteiden aidosti täytyttyä. Perusosaamisen varmistaminen mahdollistaa myöhemmän

oppimisen. Samalla opintojen nopea eteneminen mahdollistaa toisen asteen opintojen tekemisen jo yläkoulun aikana.

Kymppiluokkaa kehittämällä voidaan tarjota mahdollisuus pidentää peruskoulua vuodella nykyisestä. Lisävuoden olennaisin tarkoitus on antaa sitä tarvitseville nuorille aikaa kypsyä ja taata kaikille todelliset mahdollisuudet suorittaa toisen asteen opinnot sekä suunnitella tulevaa koulutuspolkua. Kymmenes peruskouluvuosi pitää sisällään tiedonalaperustaisten opintojen lisäksi kansalais-, työelämä- ja sosiaalisia taitoja sekä elinikäisen oppimisen taitoja kehittäviä opintoja painottaen aikuisuudessa ja jatko-opinnoissa tarvittavia yleisiä valmiuksia. Opinnot sisältävät nykyisiä toisen asteen yleissivistäviä ja ammatillisia opintoja sekä opinto-ohjausta, auttaen opiskelijaa tekemään tulevaisuuttaan koskevia päätöksiä. Viimeisenä vuotena peruskoulussa laaditaan jokaiselle henkilökohtainen opintosuunnitelma yläkoulun jälkeisiin vuosiin. Yläkoulussa on oleellista panostaa opintojen ohjaukseen, toimivaan erityisopetukseen ja laaja-alaisiin tukitoimiin. Kaiken lähtökohtana on turvallinen oppimisympäristö, jossa kiusaamiselle ei ole sijaa, erilaisuutta arvostetaan, eikä ihmisiä kohdella sukupuoleen, seksuaalisuuteen tai perhetaustaan liittyvien oletusten perusteella.

Toimenpiteet:

- Pienillä opetusryhmillä, riittäväillä resursseilla sekä terveillä koulutiloilla kehitetään koulutyötä niin, että se tukee oppilaiden opiskelukykyä ja hyvinvointia. Huolehditaan opettajien työhyvinvoinnista niin, että opettajan tärkeä työ on jatkossakin haluttu ammatti.
- Mahdollistetaan peruskoulun opintojen tekeminen yksilöllisessä tahdissa sekä osallistuminen joustavaan perusopetukseen kaikille sitä tarvitseville.
- Aloitetaan kokeilu peruskoulun pidentämisestä vuodella nykyisestä.
- Peruskoulun opinto-ohjausta kehitetään huomioimaan sukupuolittuneiden rakenteiden purkamisen ja sukupuolisensitiivistä kasvatusta edistetään.
- Kiusaamisen ehkäisemiseen panostetaan valtakunnallisesti. Esimiehillä ja opettajilla on oltava niin riittävästi aikaa kuin tietoa puuttua kiusaamiseen ja seksuaaliseen häirintään.

Toinen aste

Tavoite:

Oppivelvollisuus kattaa myös toisen asteen opinnot. Toisella asteella on syvennetty lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten yhteistyötä. Kaikkeen opetukseen kuuluu työelämätaitojen opintoja. Nuori voi halutessaan valita toiselle asteelle siirtyessään koulutuspolun, jonka kautta on mahdollista valmistua ammattiin ja jatkaa korkeakouluopintoihin, tai teoreettisemmin suuntautuneen polun. Koulutuspolkua on mahdollista päivittää koko toisen asteen ajan. Toisen asteen kantavana ajatuksena on

teoreettisen tiedon, käytännöllisten taitojen ja aktiivisen kansalaisuuden yhteen punominen. Opintojen tekemisen on voinut aloittaa jo yläkoulussa.

Ammattiin suuntautuvassa koulutuksessa on käytössä rajattu joukko perustutkintoja. Koulutuspolun sisällä on mahdollista painottaa opintoja tekemällä teoreettisempia tai käytännöllisempiä kurssivalintoja. Käytännöllisen painotuksen kautta opiskelija voi suorittaa laaja-alaisen ammatillisen perustutkinnon. Vasemmistoliiton tavoite on, että eri paikkakunnilla on mahdollisuus valita useista koulutuspoluista ja toisen asteen koulutus on alueellisesti saavutettavaa.

Toisen asteen opintojen pituus voi vaihdella koulutuspolku- ja yksilökohtaisesti. Toisen asteen loppuvaiheessa opiskelija valitsee korkeakouluun, ammatilliseen jatkotutkintoon tai suoraan työelämään valmistavan moduulin. avoitteena on luopua nykyisenkaltaisesta ylioppilastutkinnosta. Myöhemmin on mahdollista tehdä lisäopintoja tai jatkaa jo suoritettua koulutuksen pohjalta ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin tai korkeakouluun. Koulutustarjonta on avointa osaamisen päivittämiseksi myös myöhemmin elämän eri vaiheissa, jonka seurauksena erillistä aikuiskoulutusjärjestelmää ei tarvita.

Maahanmuuttajaopiskelijoiden kohdalla tulee yksilöllisesti miettiä, missä kohtaa järjestelmää heidän kannattaa aloittaa opinnot. Kaikille opiskelijoille on suunnattu riittävät tukipalvelut ja mahdollisuudet saada erityisopetusta. Opiskelu ja oppimateriaalit ovat maksuttomia. Koulutusjärjestelmään ei saa syntyä missään vaiheessa pussinperiä, jotka estäisivät opintojen jatkumisen korkea-asteella. Tavoitteena on korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuuden kasvattaminen.

- Oppivelvollisuus pidennetään toiselle asteelle. Oppivelvollisuuden pidentäminen on koulutuspoliittinen investointi, jonka myötä julkinen valta vastaa niin toisen asteen aloituspaikkojen riittävydestä kuin maksuttomien opiskelumateriaalien turvaamisesta.
- Ammatillisen koulutuksen lähiopetukseen sekä henkilökohtaisten opetussuunnitelmien laadintaan ohjataan pikaisesti lisää resursseja perusrahoitusta korottamalla. Työpaikalla tapahtuvaan oppimiseen on turvattava laadukasta ja henkilökohtaista ohjausta, muun muassa työpaikkaohjaajien koulutuksella.
- Vahvistetaan lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten yhteistyötä tarjoamalla opiskelijoille opintokokonaisuuksia valittavaksi molemmilta puolilta.
- Aloitetaan kokeilutoiminta lukion ja ammattikoulun hallinnollisesta yhdistämisestä, jossa käytäntöjä, oppimateriaaleja ja tutkimustietoa tuotetaan oppilaiden, vanhempien, opettajien, kuntien, yhdistysten, opetusministeriön, Opetushallituksen ja tutkijoiden yhteistyössä.
- Tehdään kansainvälistä vertailua toisen asteen koulutusjärjestelmään keräten tietoa hyväksi todetuista käytännöistä.
- Vahvistetaan niin opiskeluhuollon kuin opinto-ohjauksen resursseja koko toiselle asteelle. Jälkiohjausvelvoite ulotetaan koskemaan koko toista astetta.
- Ylioppilaskirjoituksista luovutaan. Korkeakoulujen valintoja kehitetään yhteistyössä korkeakoulujen kanssa ja mahdollistetaan eri reitit korkeakouluun.

Korkeakoulutus- ja tiedepolitiikka

Tavoite:

Tutkimus ja tiede toimivat yhteiskunnallisen kehityksen veturina. Suomalainen korkeakoulujärjestelmä tuottaa monipuolisia akateemisia ja ammatillisia ajattelun ja toiminnan tietoja ja taitoja. Tämän edellytyksenä on korkeakoulu- ja tutkimusjärjestelmän kestävä rahoitus, korkeakoulujen laaja autonomia, koulutuksen korkea laatu ja henkilöstön hyvinvointi.

Laaja-alainen, julkisesti rahoitettu ja saavutettava korkeakoulutus on Suomen henkisen ja taloudellisen hyvinvoinnin avain. Suomen vahvuuksiin kuuluu laajan sivistyneisyyden arvostus ja osaava työvoima, joka omaa vahvojen perustaitojen lisäksi kriittisen ajattelun ja oppimaan oppimisen taidot sekä globaalin vastuun periaatteet. Korkeakoulut tuottavat tieteellistä, taiteellista ja ammatillista osaamista.

Saavutettavuus ja tasa-arvo ovat vasemmistolaisen koulutuspolitiikan ytimessä varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen asti. Korkeakoulujen opiskelijavalintojen kehittämisessä huomioidaan yhdenvertaisuusnäkökulmat ja korkeakouluopiskelijaksi on mahdollista päästä useita eri reittejä. Maahanmuuttajataustaisten osuutta korkeakoulutuksessa tulee tavoitteellisesti nostaa. Korkeakoulujen ja tutkintojen väliset siirtymät ovat nykyistä helpompia.

Korkeakouluopetus perustuu tieteelliselle tutkimukselle, ja opettajat ovat itse korkeakoulutuksen saaneita ammattilaisia. Yliopistojen tutkijaopettajien tulee pääsääntöisesti olla tutkijankoulutus. Opettajilta odotetaan myös pedagogista osaamista, ja korkeakouluopetus on monimuotoista. Yliopistojen tutkijaopettajille tulee taata mahdollisuus tutkimuksen tekemiseen, jotta vaade tutkimukseen perustuvasta opetuksesta täyttyy.

Opiskelija saa opiskella korkeakoulussa maksuttomasti aina tohtoriksi asti. Opiskelijan toimeentulon turva tulee olla perustarpeet kattava perustulo, jota saavat kaikki täysi-ikäiset Suomessa pysyvästi asuvat. Opiskelija on vapaa suorittamaan opintojaan erilaisiin elämäntilanteisiin sopivalla aikataululla. Opiskelijan tukena on myös edullinen ruoka ja asuminen. Opiskelijoille on toimiva terveydenhuolto, joka on erikoistunut opiskelijoiden terveyden edistämiseen ja hoitamiseen. Korkeakoulut on veloitettu tarjoamaan opinto-ohjausta ja tukipalveluita, jotka mahdollistavat opintojen etenemisen sujuvasti.

Korkeakoulujen hallinto ja päätöksenteko tulee olla läpinäkyvää ja demokraattista. Kaikilla hallinnon tasoilla on mukana myös opiskelijoiden ja henkilöstön edustukset, ja korkeakoulujen hallitusten kokoonpanosta enemmistö on korkeakouluyhteisön jäseniä.

Korkeakoulujen rahoitus ja muu ohjaus tulee olla pitkäjänteistä, läpinäkyvää ja ennakoitavaa. Maltillisella rahoitusosuudella ohjataan kulloistenkin koulutus- ja

tiedepoliittisten tavoitteiden saavuttamista tunnistettujen kansallisten ja yhteiskunnallisten tarpeiden mukaisesti. Rahoitus mahdollistaa korkeakoulujen omat strategiset valinnat ja vahvistaa korkeakoulujen autonomiaa. Korkeakoulujen rahoitusmalleihin tuodaan vakauttava elementti, jolloin kilpaillun rahoituksen osuus malleissa pienenee. Rahoituksessa huomioidaan myös esimerkiksi henkilöstön hyvinvointi sekä opiskelijapalaute.

Kaikissa taiteellisissa ja tieteellisissä korkeakouluissa tehdään korkeatasoista tutkimusta ja annetaan siihen perustuvaa koulutusta. Korkeakouluverkostoon tehtävät muutokset on perusteltava tutkimuksellisilla ja koulutuksellisilla tavoitteilla.

Suomi on tutkimuksessa, tuotekehityksessä ja työn tuottavuudessa maailman huippua. TKI-panostusten osuus BKT:stä on vähintään 5%. Monipuoliseen tutkimus- ja kehittämistyöhön panostetaan merkittävästi. Tutkijanura on houkutteleva, ja korkeakoulujen tutkija-opettajien työsuhteet ovat turvallisia. Luovuus ja korkeatasoinen tutkimus kukoistavat vapaassa, luottamuksella perustuvassa työilmapiirissä.

Julkisen tutkimusrahoituksen lisäämiseksi tulee rakentaa pitkäjänteinen suunnitelma ja minkään tieteenalan tutkimus ei saa olla kiinni pelkästä yksityisestä rahoituksesta. On kaikkien etu, että yhteiskunnalla on käytettävissään monipuolisesti riippumatonta ja puolueetonta tutkimustietoa sekä asiantuntemusta. Merkittäviä tieteellisiä läpimurtoja ei voida ennustaa, joten tutkimusrahoituksen on jakauduttava erilaisille aloille ja tutkimushankkeille.

Tutkijoiden työhyvinvoinnin kannalta on tärkeää, että rahoituksen hakeminen ei kuormita kohtuuttomasti, se on pitkäjänteistä, ennakoitavaa ja kriteeristö on läpinäkyvä. Tutkimusrahoituksen instrumentteja kootaan suuremmiksi kokonaisuuksiksi.

Toimenpiteet:

- Turvataan korkeakoulutuksen riittävä julkinen rahoitus ja puretaan yliopisto- ja ammattikorkeakouluindeksien jäädytys. Varmistetaan myös sektoritutkimuslaitosten riittävä rahoitus.
- TKI-rahoitusosuus on nostettava vähintään viiteen prosenttiin seuraavan kahden hallituskauden aikana. Valtion tutkimusrahoituksen painopistettä pitää siirtää tuntuvasti yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen perusrahoitukseen. Kilpailutetun rahoituksen tulee olla vain täydentävää rahoitusta. Uudistetaan tutkimusrahoitus siten, että järjestelmä on yksinkertaisempi, läpinäkyvämpi ja tehokkaampi.
- Koulutusasteiden nivelvaiheita helpotetaan esimerkiksi maksuttomilla avoimen korkeakoulun opinnoilla, joiden avulla on mahdollista hakeutua tutkinto-opiskelijaksi.
- Toteutetaan koko koulutuspolun kattava koulutuksen tasa-arvosuunnitelma, jossa huomioidaan erityisesti aliedustettujen ryhmien pääsy korkeakoulutukseen.
- Korkeakouluverkkoa kehitetään korkeakoulujen omien vahvuuksien ja alueellisten osaamistarpeiden mukaan. Yliopistojen tehtävä on turvata korkeatasoisen tieteen teon sekä antaa tutkimukseen perustuvaa opetusta. Jokaisessa maakunnan

keskuskaupungissa tulee olla korkeakoulun tasoista koulutusta, jolla huolehditaan työvoiman saannista ja koulutuksellisesta tasa-arvosta.

- Kannustetaan korkeakouluja yhteistyöhön ja mahdollistetaan opiskelijoiden joustavammat opintopolut korkeakoulujen ja maantieteellisten rajojen yli
- Yliopistolakia on tarkistettava niin, että se varmistaa kollegiaalisen demokratian yliopistoissa ja yliopistoyhteisön jäsenten yhdenvertaiset osallistumisoikeudet yliopiston päätöksentekoon. Yliopiston päätöselinten lähtökohtana tulee olla niin sanottu tasakolmikanta, jolloin kustakin yliopistoyhteisöryhmästä (professorit, muu opetus-, tutkimus ja hallintohenkilökunta sekä opiskelijat) on hallintoelimissä samansuuruinen edustus. Yli puolet hallituksen jäsenistä tulee olla yliopistoyhteisön sisältä.
- Yliopistojen toistaiseksi voimassa olevien tutkija-opettajien tehtäviä lisätään tuntuvasti ja peruusteettomista määräaikaisista työsuhteista luovutaan välittömästi.
- Laadukkaalle ja pitkäjänteiselle tohtorikoulutukselle turvataan resurssit niin, että yhä useampi väitöstutkija voidaan palkata nelivuotisiin tutkijan tehtäviin.
- Henkilökohtaisella apurahoilla työskentelevien väitöskirjatutkijoiden ja muiden tutkijoiden asema ja työskentelyolosuhteet yliopistoissa turvataan.

Jatkuvaa oppimista

Tavoite:

Vasemmistolaisen ihmiskuvan mukaan yksilö haluaa toimia yhteisön parhaaksi, ja yhteisö tukee tätä kaikissa elämäntilanteissa. Suomalainen koulutusjärjestelmä tukee yksilöiden ja yhteisöjen tarpeiden mukaista elinikäistä oppimista. Jokaisella ihmisellä on oikeus ja mahdollisuus päivittää omaa osaamistaan koko elämän ajan.

Jatkuva muutos aiheuttaa hyvin erilaisia tarpeita osaamisen päivittämiselle. Elinikäinen oppiminen on Suomen hyvinvoinnin kannalta jatkossa entistä tärkeämpää. Yhteiskunnat kehittyvät erilaisten murrosten myötä, ja uudet teknologiat haastavat jokapäiväistä arkeamme niin työpaikoilla kuin arkisten askareiden hoitamisessa. Jokaisella meistä tulee olla mahdollisuudet jatkuvaan uusien tietojen ja taitojen oppimiseen.

Osaamisen kehittäminen palvelee työntekijöiden ja työnantajien tarpeita sekä mahdollistaa kouluttautumisen ja työllistymisen uusiin tehtäviin. Työn, opiskelun ja yrittäjyyden polut limittyvät ja risteävät, jolloin eri elämänvaiheissa tarvitaan erilaista ohjausta, tukea ja uuden oppimista. Toisen asteen oppilaitokset ja korkeakoulut tarjoavat jo työelämässä toimiville niin tutkintoon johtavaa kuin rajattuihin tarpeisiin räätälöityä täydennyskoulutusta, johon osallistuminen on ja vaivatonta.

Elinikäisen oppimisen kustannukset on jaettu yhteiskunnan, työnantajien ja yksilöiden kesken siten, että oma taloustilanne ei estä kenenkään osaamisen päivittämistä. Yhteiskunta tukee malleja, jotka mahdollistavat aiemmin opitun ja hankitun osaamisen paremman hyödyntämisen esimerkiksi työnhaussa.

Vapaa sivistystyö luo mahdollisuuksia ihmisille toteuttaa itseään ja oppia oppimisen ilosta läpi elämän. Erilaisten opistojen järjestämät kurssit ovat ainutlaatuisia harrastamisen ja sosiaalisen kanssakäymisen paikkoja. Vapaan sivistystyön tärkeä tehtävä on antaa jokaiselle mahdollisuus kehittää itseään ilman lähtötasovaatimuksia tai suorituspakkoa. Vapaan sivistystyön resursseja ja toimintamalleja kehitetään niin, että opinnot ovat alueellisesti kattavasti saavutettavissa ja toimintaa suunnataan erilaisten ryhmien kiinnostuksen mukaisesti.

Toimenpiteet

- Julkisen rahoituksen piirissä oleville koulutusasteille luodaan paremmat edellytykset kehittää koulutusmuotojaan vastaamaan erilaisia nopeastikin muuttuvia tarpeita.
- Luodaan elinikäisen oppimisen rahoituksen kehikko, johon osallistuvat yhteiskunta, työnantaja ja yksilöt.
- Työuran aikaista oppimista edistetään kehittämällä malleja, jotka yhdistävät oppilaitoksissa tapahtuvan koulutuksen ja työssäoppimisen.
- Työelämässä olevien koulutus- ja ohjaustarpeisiin vastataan lisäämällä mm. Korkeakoulujen opintojen, opetusmateriaalien ja tietokantojen avoimuutta.
- Kehitetään muuntokoulutuksia, jotka tukevat sekä yksilöiden että elinkeinorakenteen kehittymistä.
- Mahdollistetaan omaehtoinen opiskelu työttömyysturvalla